

Modtager: Finanstilsynet, Århusgade 110, 2100 København Ø, att.: Michelle Frese, MVF@ftnet.dk
Emne: Høringssvar vedr. høring over bekendtgørelse om livsforsikringsselskabers syge- og ulykkesforsikringsvirksomhed
Dato: Den 1. september 2021
Høringspart: Den Danske Aktuarforening

INDLEDNING

Den Danske Aktuarforening takker for muligheden for at deltage i høringen om bekendtgørelse om livsforsikringsselskabers syge- og ulykkesforsikringsvirksomhed (SUL).

Den Danske Aktuarforening ser, at der er store SUL-underskud blandt kommercielle selskaber. Det er vores opfattelse, at underskuddene skyldes, at særligt større firmakunder forhandler sig til lave priser på forsikringsdækninger, når de forhandler rammeaftaler for alle ansatte i firmaet. Når der opstår underskud på de solgte forsikringer i SUL, finansieres det typisk af selskabernes basiskapital. Såfremt selskabernes basiskapital er opbygget af midler, der på rimelig vis er opbygget fra overskud på udstedelse af forsikringskontrakter i Livsforsikring og SUL, er det praksis, at selskaberne kan disponere frit over basiskapitalen, herunder anvende overskuddene til at dække underskud i SUL. Det er alligevel relevant at overveje, om underskuddene i SUL foregår systematisk, og om det kan lede til systematisk eller urimelig omfordeling i Livsforsikring. Den Danske Aktuarforening har ikke indsigt, der tillader en vurdering af, om der reelt foregår systematisk eller urimelig omfordeling blandt kundegrupper i selskaberne i dag, og det er væsentligt for os at understrege, at vi ikke forsøger at svare på dette spørgsmål i dette notat.

Vi noterer os, at Finanstilsynet både i præhøringen og i det endelige bekendtgørelsesudkast stiller krav om særskilt forvaltning af Livsforsikring og SUL. Ved præhøringen pegede vi på en række problematikker, som det kan afføde, særligt i forhold til opretholdelse af *Level Playing Field*. Efter vores opfattelse er underskud fra forsikringsdækninger netop ikke er en specifik SUL-problematik, men en problematik, der også omfatter forsikringsdækninger tegnet i Livsforsikring. I høringssvaret side 4 nævnes det, at *Level Playing Field*-problematikken blev rejst i forbindelse med præhøringen, men det fremgår ikke, om der er tiltænkt tiltag i den forbindelse. En række af Den Danske Aktuarforening argumenter, som vi fremførte i præhøringen, er derfor fortsat gældende og gentages nedenfor sammen med en række nye observationer.

RESUMÉ AF KOMMENTARERNE TIL DEN NYE BEKENDTGØRELSE

Den Danske Aktuarforening har følgende hovedpointer:

- I afsnit 1, punkt (a), fremfører vi, at vi læser en diskrepans mellem bekendtgørelsestekstens krav og høringssvarets tilsyneladende intentioner. Der opereres med en række begreber i høringssvaret, som ikke findes i bekendtgørelsen, og som kan gøre det svært at efterleve intentionerne baseret på bekendtgørelsen alene. Dette kan medvirke til en u hensigtsmæssig rets-usikkerhed. Vi er klar over, at diskrepansen delvist kan afhjælpes gennem vejledning, men vi vurderer ikke desto mindre, at afstanden er u hensigtsmæssig stor.
- I afsnit 1, punkt (b), fremfører vi, at retningen for bekendtgørelsen i sig selv kan indeholde udfordringer. Kostpriser indeholder typisk elementer af skøn og ekspertvurderinger. Vi er bekymrede for, om disse elementer af kostprisen kan blive udsat for et pres med det formål at opnå konkurrencedygtige priser.
- I afsnit 2, punkt (a), fremfører vi, at der i dag er et omfattende regelsæt, der skal sikre, at prissætning i livsforsikring sker på rimelig vis, bl.a. gennem FIL § 21, kontributionsregler, krav om anmeldelser og redegørelser samt erklæringer fra den ansvarshavende aktuar. Der er dannet en praksis om dette i dag. Fortsætter denne praksis uændret, vil der ikke være *Level Playing Field* mellem selskaber, der tegner TAE-produkter som Livsforsikring hhv. SUL.

- I afsnit 2, punkt (b), fremfører vi, at selskaberne har mulighed for at tegne TAE-produkter som livsforsikringsprodukter, som i sagens natur ikke er omfattet af SUL-bekendtgørelsen. Såfremt det sker i stor stil, må man overveje, om der reelt er opnået noget med den nye bekendtgørelse. En særlig konsekvens er bortfaldet af den særskilte regnskabsopgørelse af SUL-resultatet, som i dag skaber transparens.

AFSNIT I: KOMMENTARER TIL BEKENDTGØRELSESTEKSTEN

- a) Artikel 74 i Solvens II-direktivet er i vid udstrækning en videreførelse af artikel 14 i 1. livsforsikringsdirektiv fra 1979, jf. også artikel 19 i det konsoliderede livsforsikringsdirektiv fra 2002. I artikel 74, stk. 1, er rækkevidden af "særskilt forvaltning" ikke veldefineret. Den Danske Aktuarforening noterer sig, at Finanstilsynet i høringsbrevet anlægger en fortolkning af denne rækkevidde, nemlig at den medfører et krav om, hvad vi kunne kalde "særskilt holdbarhed af forretningsmodeller". Hvordan særskilt holdbarhed af forretningsmodeller skal forstås, diskuteres videre i høringsbrevet. I bekendtgørelsen er særskilt forvaltning derimod ikke defineret eller konkretiseret, eller, rettere, det er essentielt reduceret (i forhold til fortolkningen i høringsbrevet) til et spørgsmål om "særskilt overholdelse af minimumskapitalkrav" og en anseelig mængde rapporteringer og indberetninger. Det fremgår ikke af bekendtgørelsen, om eller hvordan finanstilsynet kan eller vil føre tilsyn på basis af disse indberetninger, og hvis vi ser bort fra selve høringsbrevet, fremstår effekten af selve bekendtgørelsesteksten i forhold til dens formål derfor usikker. Den Danske Aktuarforening mener, at denne usikkerhed i sig selv er uhensigtsmæssig og fører til en tilstand af rets-usikkerhed.
- b) Bekendtgørelsesteksten og høringssvaret udstikker en retning for en prissætning, der i højere grad end i dag er baseret på kostpriser. I dag efterspørger ledelsen typisk så præcise og korrekte, modelbaserede kostpriser som muligt. Hertil kan komme tillæg og fradrag som følge af skøn og ekspertvurderinger. Herefter kan ledelsen så vælge at sælge til en anden pris. For at kunne vurdere forretningen så godt som muligt, ønsker ledelsen, at modeller og skønsmæssige tillæg/fradrag tilsammen så godt som muligt afspejler de reelle udgifter. Hvis ledelsen fratages muligheden for at sælge til en anden pris end den, der alene er baseret på modeller og skøn, mener vi, at der kan være en fare for, at særligt tillæg og fradrag baseret på skøn og ekspertvurderinger kan blive udsat for et pres som følge af konkurrencesituationen. I stedet for at stå med de bedste skønsmæssige justeringer til de modelbaserede kostpriser, risikerer vi et tilbageskridt i retning af mindre gode, men mere konkurrencedygtige, skønsmæssige justeringer.

Yderligere vil vi specifikt nævne, at "muligheden" i §4 Stk. 4. fremstår uklar. Hvis der med solvenskravet menes solvenskravet for forsikringssselskabet, så mener vi, at man kommer til at benytte denne tilladelse løbende og derfor hele tiden skal underrette tilsynet herom. Hvis der med solvenskravet menes et solvenskrav for "den anden form for virksomhed" i forhold til "den ene form for virksomhed", der stiller basiskapitalgrundlag til rådighed, så mangler formuleringen klarhed, herunder en definition af et sådant solvenskrav.

I forhold til reglen i §3 stk. 1 om, at "overskuddet hidrørende fra livsforsikring må kun komme de livsforsikrede til gode på samme måde, som hvis forsikringssselskabet kun udøvede livsforsikringsvirksomhed", er det værd at erindre, at overholdelsen af dette er blevet mere entydigt og lettere at påse i dag, end ved indførelsen af SUL i Danmark i 1995, hvor der ikke var regler for forudgående anmeldelse af risikoforrentning til basiskapitalen. Den senere indførelse af disse regler via contributionsbekendtgørelsen har gjort de livsforsikredes overskudsandel forudbestemt for forsikringskontrakter omfattet af contributionsbekendtgørelsen. Den basiskapital, der herefter måtte blive anvendt i forhold til SUL, antages ikke at vedrøre de livsforsikrede. Det bør indgå i de overvejelser, Finanstilsynet må have om tilladelse til overførsel af basiskapitalelementer mellem de to typer virksomhed, jf. artikel 74, stk. 7, eller bekendtgørelsesudkastets § 6, stk. 2. En sådan overførsel må antages at være tilladt, når der er tale om overførsel af basiskapital, som er opbygget i overensstemmelse med de anmeldte regler.

AFSNIT 2: BETRAGTNINGER OM LEVEL PLAYING FIELD OG RIMELIGHED

Nedenfor belyses bekendtgørelsens konsekvenser for den aktuelle produkt- og markedssituation, som Den Danske Aktuarforening ser dem. Vi vil særligt fokusere på bekendtgørelsens konsekvenser for Level Playing Field i forhold til produkter omfattet af kravet om Rimelighed.

Rimelighed og profit

Rimelighed som et lovgivningsbestemt krav har forskellig status for forskellige typer af forsikring. I skadeforsikring gælder der ikke et egentligt lovgivningsbestemt krav om *rimelighed*. I livsforsikring generelt gælder et krav om *rimelighed* efter § 21 i lov om finansiel virksomhed. I livsforsikring kan en forsikring være omfattet af kontributionsbekendtgørelsens regler, medmindre der er indgået anden aftale. For forsikringsaftaler uden for kontributionsbekendtgørelsens regler gælder *rimelighed* efter § 21 i lov om finansiel virksomhed fortsat. Hvis den er omfattet af kontributionsbekendtgørelsens regler, gælder dette kriterium for *rimelighed* også, men derudover er det præciseret og rammesat, hvordan *rimelighed* skal forstås. Det drejer sig især om at undgå betydelige, systematiske omfordelinger.

Inden for kontributionsbekendtgørelsen kan betydelige, systematiske omfordelinger principielt ske – i strid med reglerne – uden om basiskapitalen ved krænkelser af det fordelingsmæssige kontributionsprincip eller igennem basiskapitalen ved krænkelser af det beregningsmæssige kontributionsprincip. Betydelig, systematisk omfordeling gennem krænkelser af det beregningsmæssige kontributionsprincip sker f.eks. hvis en overnormal profit i én kundegruppe (ikke at forstå som en kontributionsgruppe) finansierer et underskud i en anden kundegruppe. Men det er en vigtig præmis, at basiskapitalen kan disponere frit over kapital skabt gennem normal profit, der er opnået via en rimelig overskudfordeling. Herunder kan basiskapitalen prioriteres til at finansiere underskud i forskellige kundegrupper i forskelligt omfang. Rimelighed kan betragtes tilsvarende uden for de aftaler og områder, hvor kontributionsbekendtgørelsen gælder.

Tab af erhvervsevne (TAE) og Syge- og Ulykkesdækninger i Livsforsikring (SUL)

Tab af erhvervsevne (TAE) dækninger, tegnet i livsforsikringsselskaber er en del af selve livsforsikringen som komplementær forsikring under livsforsikringsklasse I c, hvor der typisk er tale om invaliderente. Fra 1995 har det været muligt for livsforsikringsselskaber at tegne TAE som skadeforsikring, dvs. under skadeforsikringsklasse 1 og 2. Når et selskab gør det, indgår forsikringsdækningerne i den såkaldte SUL-forretning (Syge- og Ulykkesdækninger i Livsforsikring). I SUL kan der også ligge andre dækninger, såsom Kritisk Sygdom, men TAE er ofte en dominerende del af SUL-forretningen. TAE-dækningen har haft forskellige navne afhængigt af udbyder og design, så som invaliderente, tab af erhvervsevne, tab af arbejdsevne, erhvervsudygtighedsforsikring, arbejdsudygtighedsforsikring. De tjener alle det samme formål, nemlig at kompensere forsikrede for et indkomsttab ved tabt erhvervsevne gennem en rente- eller sumydelse. TAE er den bredt accepterede terminologi i dag.

Selskaberne har sammensat salgspriser på forsikring og opsparing med (varierende) fokus på hele ordningens lønsomhed. Da der i den samlede ordning ligger livsforsikring i form af opsparingsprodukter, er det principielt ikke muligt systematisk at gå på kompromis med lønsomheden på grund af kravet om *rimelighed* i livsforsikring. Det gælder både, hvis TAE er solgt som livsforsikring, og hvis TAE er solgt som skadeforsikring. I begge tilfælde kan man dog give rabatter til udvalgte kundegrupper betalt af basiskapitalen, i det omfang de er finansieret af indtjent ikke-overnormal profit, jf. ovenfor.

Over de seneste år har der været en tendens til, at TAE-forsikringer har været solgt til under kostpris. Det har man kunnet læse i selskabernes SUL-resultater, der er vist særskilt i regnskabet. Bemærk, at selskaberne i dag opgør SUL-regnskabet, så omverden har indsigt i den tilstedeværende underpricing i forhold til kostpriser. For selskaber, der har solgt produktet som livsforsikring, er det mindre tydeligt, men man må forvente, at konkurrenceforholdene medvirker til, at kostpriserne fra selskaber, der sælger TAE som livsforsikring, er i samme størrelsesorden som kostpriserne fra selskaber, der sælger TAE som skadeforsikring. For selskaber, der sælger TAE som livsforsikring, gælder kravet om rimelighed også for TAE, men det er også her muligt at give rabatter finansieret af ikke-overnormal profit. Selvom der er anmeldelseskrav vedr. TAE i

livsforsikring, er oplysningsniveauet over for omverdenen imidlertid lavt eller ikkeeksisterende, fordi der ikke er krav til en særskilt visning af TAE-produktet i regnskabet.

I forlængelse af ovenstående har Den Danske Aktuarforening erfaret, at der hersker uklarhed om, hvorvidt der er et krav om anmeldelse af udlodninger fra basiskapitalen i Livsforsikring til finansiering af rabatter.

Level Playing Field

Med henvisning til Solvens II-lovgivning rettes nu fokus på *Level Playing Field* mellem to forskellige situationer: At skadeforsikring og livsforsikring sælges i en pakke til kunder fra ét samlende livsforsikrings-selskab versus, at skadeforsikring sælges separat fra et skadeforsikrings-selskab og livsforsikring sælges separat fra et livsforsikrings-selskab. Vi kalder dette *Level Playing Field i forhold til selskabskonstruktion*. *Level Playing Field i forhold til selskabskonstruktion* søges skabt ved at kræve, at forretningsmodellerne hver for sig skal være holdbare, jf. udkastet til bekendtgørelse. Det forstås sådan, at solvens- og risikoforhold for hvert forretningsområde er holdbart, udtrykt gennem at adskilte minimumssolvenskrav er overholdt, og adskilte kapitalplaner er robuste hver for sig¹.

Effekten vil - alt andet lige - blive, at de selskaber, der har solgt TAE som skade, er nødt til at hæve priserne for at få en SUL-forretning, der isoleret set hviler i sig selv. Et opmærksomhedspunkt er imidlertid, at denne sikring af *Level Playing Field i forhold til selskabskonstruktion* kan siges at fjerne *Level Playing Field* i en anden dimension. Der gælder nemlig, at selskaber, der sælger TAE som livsforsikring, ikke er tvunget til at lave en tilsvarende prisstigning. Derved opstår der altså, hvad vi kan kalde mangel på *Level Playing Field i forhold til produktplacering*. Konklusionen er, at den *Level Playing Field i forhold til produktplacering*, der findes i dag, fjernes ved at indføre *Level Playing Field i forhold til selskabskonstruktion*.

Level Playing Field er et politisk og konkurrencemæssigt begreb og generelt ikke noget, Den Danske Aktuarforening har en udtrykt holdning til. Men vi mener, at det er vigtigt at være opmærksom på forholdene beskrevet ovenfor, og det er vigtig baggrundsviden, når vi nu vender tilbage til begreberne *rimelighed* og *profit*.

Rimelighed og profit genbesøgt

Eftersom selskaber, der allerede nu sælger TAE som livsforsikring, er underlagt rimelighedskravet på hele ordningen, må vi gå ud fra, at det generelle prisniveau på disse forsikringer er rimelig i den forstand, at der ikke sker systematiske omfordelinger mellem kundegrupper uden om basiskapitalen, eller der finansieres underskud på basis af en overnormal profit. Det kan være opnået ved, at produkterne sælges i en pakke til den enkelte kunde eller en homogen kundegruppe, hvor der er proportionalitet mellem den besparelse i forhold til kostpris, kunden har på dennes TAE-produkter, og profitten på den del af aftalen, der er tegnet som livsforsikring, og som generelt skal sikre lønsomhed. Derudover skal der være redegjort for, at profitten på den del af aftalen, der er tegnet som livsforsikring, og som generelt skal sikre lønsomhed, ikke er overnormal. Niveauet for priserne i dag kan således godt overholde kravene til rimelighed efter den fortolkning af rimelighed i Lov om finansiel virksomhed, som anlægges i dag.

Vi har grund til at tro, at Finanstilsynet deler vores analyse ovenfor. Det understreges af formuleringen i høringsbrevet "Når tilsvarende produkter udbydes under livsforsikringsreglerne, er de underlagt krav om, at hver enkelt kontrakt skal tegnes betryggende, dvs. forsigtigt så de i udgangspunktet forventes at give overskud, og at over- og underskud fordeles rimeligt." Analysen indeholder imidlertid hverken krav eller påstande om opfyldelse af "særskilt forvaltning", "særskilt holdbarhed af forretningsmodeller" eller "særskilt overholdelse af minimumskapitalkrav" blandt selskaber, der sælger TAE som livsforsikring. Tværtimod

---

¹ Det skal hertil bemærkes, at når syge- og ulykkesforsikringer tegnes i et skadeforsikrings-selskab, vil dette selskab kunne have andre skadeforsikringer, som de kan understøtte syge- og ulykkesforsikringerne med. Skadeforsikrings-selskaber har endda endnu bedre mulighed for dette end livsforsikrings-selskaber, da deres produkter ikke er underlagt krav om rimelighed.

mener vi, at lovgivningen rummer en række muligheder for at sælge særskilte dækninger til effektive priser, dvs. efter udlodning af bonus og rabatter, med systematiske underskud.

Analysen ovenfor har imidlertid to markante konsekvenser:

- a) Hvis Finanstilsynet, jf. ovenfor, er af den opfattelse, at selskaberne allerede i dag gør tilstrækkelig rede for, at den aktuelle prissætning er *rimelig*, har vi umiddelbart svært ved at se, hvordan tilsynet med prissætningen inden for livsforsikring kan skærpes. Det betyder, at den *Level Playing Field i forhold til produktplacering*, der fjernes ved bekendtgørelsen, kan være vanskelig at oprette med hjemmel i den aktuelle lovgivning. Det, synes vi, giver grund til omtanke og bekymring.
- b) Man kunne forestille sig, at selskaber, der tegner TAE som skadeforsikring i dag, vælger at tegne TAE som livsforsikring i stedet for. I det tilfælde kan man overveje, om man reelt har opnået noget med bekendtgørelsesændringen. Eller rettere, det har man: Man har opnået, at tab på TAE er mindre synlige for omverdenen, alene fordi der ikke er et særskilt regnskab for disse i de offentliggjorte regnskaber. Det, synes vi, også giver grund til omtanke og bekymring. Det tankevækkende er, at en konvertering fra skade til liv ikke har nogen reel effekt for kunderne, andet end lavere gennemsnitlighed. Anmeldesystemet og aktuares rapport er vigtige kilder til at fastholde et vist niveau af gennemsnitlighed til bestyrelsen og Finanstilsynet, men ikke til kunderne.

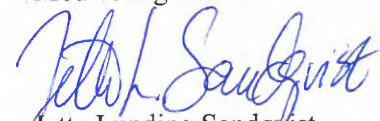
Vi mener derfor, at der er behov for en skærpelse af tilsynet med rimelighed, og at gennemsnitligheden til offentligheden øges for TAE i livsforsikring. Ellers er der risiko for, at kunderne bliver ringere stillet af en bekendtgørelsesændring, der har det modsatte formål.

KONTAKT OG DET VIDERE ARBEJDE

Som nævnt i indledningen deltager Den Danske Aktuarforening gerne med fagligt input og dialog med Finanstilsynet med henblik på at løse udestående udfordringer, herunder at sikre Level Playing Field på produkt siden. Det kan, som nævnt, ske ved at skærpe kravene til rimelighed inden for livsforsikring, herunder TAE tegnet som livsforsikring, både inden for og uden for kontribution, samt ved at stille krav om offentlighed omkring resultater mv.

Disse bemærkninger er forberedt af en tværgående arbejdsgruppe i Den Danske Aktuarforening, med deltagelse af foreningens Regnskabs- & Solvensudvalg og bestyrelsen. Gruppen af ansvarshavende aktuarer er desuden blevet hørt i processen. Hvis ovenstående giver anledning til spørgsmål, eller der er forhold, I måtte ønske uddybet, er I velkommen til at kontakte Kristian Buchardt (buc@pfa.dk), formand for Den Danske Aktuarforenings Regnskabs- og Solvensudvalg.

Med venlig hilsen

Jette Lunding Sandqvist
Bestyrelsesformand
Den Danske Aktuarforening